

Thực trạng ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý và dạy học ở các trường tiểu học Thành phố Thủ Đức

Nguyễn Huy Dũng*

*Trường Đại học Sài Gòn

Received: 2/12/2024; Accepted: 12/12/2024; Published: 20/12/2024

Abstract: The utilization of information technology in elementary school management and instruction to satisfy science needs - students' intellectual growth can benefit from the use of technology in the knowledge economy and information era. Teachers now have better working conditions because to information technology, and students can study anywhere, anytime, and with all-day accessibility. This article outlines a few points regarding the current situation of information technology's required application in Thu Duc city's primary schools.

Keywords: Information technology, management and teaching, primary school, Thu Duc city

1. Đặt vấn đề

Trong thời đại bùng nổ Công nghệ thông tin (CNTT), việc hiểu biết và vận dụng CNTT vào quản lý và giảng dạy là một việc làm cần thiết và đem lại hiệu quả thiết thực. Chương trình chuyển đổi số quốc gia trong ngành Giáo dục; triển khai các nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm phát triển Chính phủ điện tử theo Nghị quyết số 17/NQ-CP ngày 07/3/2019 của Chính phủ. Để ứng dụng CNTT hiệu quả trên một địa bàn, thực hiện nhiệm vụ CNTT năm học 2023-2024. Do vậy, để công tác ứng dụng CNTT trong quản lý và dạy học ở trường tiểu học (TH) đạt hiệu quả, góp phần cải tiến, nâng cao chất lượng giáo dục thì mỗi trường TH cần chú trọng đến việc đánh giá thực trạng ứng dụng CNTT trong quản lý và dạy học ở các trường TH hiện nay.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Một số khái niệm

2.1.1. Khái niệm CNTT trong quản lý và dạy học

Trong Luật CNTT [6], tại điều 4 cũng đã định nghĩa: 1. CNTT là tập hợp các phương pháp khoa học, công nghệ và công cụ kỹ thuật hiện đại để sản xuất, truyền đưa, thu thập, xử lý, lưu trữ và trao đổi thông tin số; 2. Thông tin số là thông tin được tạo lập bằng phương pháp dùng tín hiệu số. Từ những phân tích trên, đề thuận tiện cho quá trình nghiên cứu, tác giả thống nhất hiệu như sau: Quản lý và dạy học CNTT: Quản lý hệ thống các phương pháp khoa học, công nghệ, phương tiện mà chủ yếu là mạng máy tính, mạng truyền thông và hệ thống các kho dữ liệu, truyền đưa, xử lý, khai thác và sử dụng các nguồn tài nguyên thông tin phong phú trong mọi lĩnh

vực hoạt động dạy học.

2.1.2. Khái niệm ứng dụng CNTT trong quản lý và dạy học ở các trường TH

Trong lĩnh vực GD&ĐT việc ứng dụng CNTT đã góp phần nâng cao chất lượng giáo dục ở các cấp, các bậc học, Ứng dụng CNTT trong giáo dục sẽ tạo ra một bước chuyển biến cơ bản trong quá trình đổi mới phương pháp giảng dạy, học tập trong các nhà trường; đây là cách tiếp cận hiện đại tiên tiến, hướng tới người học. Theo quan điểm thông tin thì bản chất của dạy và học chính là quá trình truyền thông và thông tin. Quan điểm này nhấn mạnh đến tính đa dạng, phong phú của ứng dụng CNTT trong các hình thức dạy học khác nhau.

Tiếp cận từ phương diện quản lý, cùng với xu thế phát triển của CNTT và khả năng ứng dụng trong dạy học đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục cho thấy: Ứng dụng CNTT trong quản lý và dạy học ở các trường TH là tổng thể những cách thức của các giáo viên tiếp nhận với các mức độ khác nhau tùy thuộc vào điều kiện cơ sở vật chất, nhận thức, năng lực khác nhau của mỗi người, mỗi trường, biện pháp khai thác, sử dụng những tiện ích của CNTT vào các hoạt động dạy và học một cách hợp lý nhằm nâng cao chất lượng dạy học đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay.

2.1.3. Sự cần thiết của ứng dụng CNTT trong giáo dục TH.

Trong thời đại bùng nổ CNTT như hiện nay, ngành giáo dục TH cũng không nằm ngoài mục đích phát triển chung của ngành trong việc thực hiện nhiệm vụ đào tạo nguồn nhân lực CNTT và đẩy mạnh ứng dụng CNTT vào công tác giảng dạy.

Hiện nay, nhiều trường TH trên địa bàn TP Thủ Đức có điều kiện đầu tư và trang bị Tivi, máy chiếu, xây dựng phòng đa năng với hệ thống máy tính và máy chiếu, nối mạng internet. Một số trường còn trang bị thêm máy quay phim, chụp ảnh, tạo điều kiện cho GV TH có thể ứng dụng CNTT một cách thuận tiện vào công tác giảng dạy. Từ đó, mỗi giáo viên không những phát huy được tối đa khả năng làm việc của mình mà còn trở thành một người giáo viên năng động, sáng tạo và hiện đại, phù hợp với sự phát triển của người giáo viên nhân dân trong thời đại CNTT 4.0.

CNTT phát triển đã mở ra những hướng đi mới cho ngành giáo dục trong việc đổi mới phương pháp và hình thức dạy học. CNTT phát triển mạnh kéo theo sự phát triển của hàng loạt các phần mềm giáo dục và có rất nhiều những phần mềm hữu ích cho giáo viên như bộ cài Office, Lesson Editor/ Violet, Active Primary, Flash, Photoshop, Các phần mềm này rất tiện ích và trở thành một công cụ đặc lực hỗ trợ cho việc thiết kế giáo án điện tử và giảng dạy trên máy tính, máy chiếu, bảng tương tác cũng như trên các thiết bị hỗ trợ khác như Tivi, máy chiếu...vừa tiết kiệm được thời gian cho giáo viên lại tiết kiệm được chi phí cho nhà trường mà vẫn nâng cao được tính sinh động, hiệu quả của giờ dạy.

Tóm lại, ứng dụng CNTT trong quản lý và dạy học là vấn đề quan trọng ở các cơ sở giáo dục từ bậc mầm non đến phổ thông, cao đẳng và đại học.

2.2. Thực trạng hoạt động ứng dụng CNTT trong quản lý và dạy học ở các trường TH Thành phố Thủ Đức

Những năm gần đây, cán bộ quản lý và giáo viên (GV) các trường TH (TH) ở các trường TH Thành phố Thủ Đức đã có nhiều cố gắng trong việc ứng dụng CNTT trong dạy học. Tuy nhiên, hiệu quả chưa được như mong đợi do nhiều nguyên nhân khác nhau. Công tác quản lý của các hiệu trưởng còn nhiều bất cập (do các điều kiện về cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học, điều kiện về kinh tế,... ở các trường không đồng đều).

Chúng tôi đã tiến hành khảo sát thực trạng hoạt động ứng dụng CNTT trong dạy học ở các trường TH Thành phố Thủ Đức bằng phiếu hỏi, với 18 cán bộ quản lý và 210 GV.

Đánh giá mức độ quan trọng của từng yếu tố căn cứ vào giá trị điểm trung bình của yếu tố đó: 3,26-4,0: Tốt; 2,52-3,25: Khá; 1,76-2,50: Trung bình; 1,0-1,75: Yếu/kém; Kết quả cho phép tác giả rút ra một số kết luận về thực trạng quản lý ứng dụng CNTT trong dạy học ở trường TH.

2.2.1. Thực trạng nhận thức về tầm quan trọng của ứng dụng CNTT trong dạy học ở các trường TH Thành phố Thủ Đức

Bảng 2.1: Nhận thức về tầm quan trọng của ứng dụng CNTT trong dạy học

Stt	Nội dung	SL KS	Mức độ đánh giá (%)				ĐTB	Xếp hạng
			Rất cần thiết	Cần thiết	Ít cần thiết	Không cần thiết		
			%	%	%	%		
1	Sử dụng CNTT để giám sát chất lượng giáo dục và sự thay đổi trong trường học	228	65.35	22.37	12.28	0.00	3.53	7
2	Sử dụng CNTT để kết nối các trường	228	71.05	19.74	9.21	0.00	3.62	5
3	Sử dụng CNTT một cách rộng rãi trong cộng đồng	228	83.33	12.72	3.95	0.00	3.79	2
4	Học sinh sử dụng truyền thông đa phương tiện để thể hiện kết quả đạt được của mình	228	82.02	13.60	4.39	0.00	3.78	3
5	Các ứng dụng CNTT hỗ trợ học sinh tự đánh giá kết quả đạt được	228	62.28	23.68	14.04	0.00	3.48	9
6	Các ứng dụng CNTT hỗ trợ giáo viên thực hiện đánh giá thường xuyên, hay kiểm tra cuối kỳ	228	71.93	21.05	7.02	0.00	3.65	4
7	Khuyến khích lấy hoạt động nghiên cứu làm cơ sở cho việc xây dựng chính sách phù hợp về CNTT trong giáo dục	228	66.67	22.37	10.96	0.00	3.56	6
8	Giám sát và đánh giá việc thực hiện theo kế hoạch về CNTT trong giáo dục (Lập kế hoạch, giám sát & đánh giá)	228	60.96	27.19	11.84	0.00	3.49	8
9	Nâng cao khả năng nghiên cứu, năng lực phát triển CNTT trong giáo dục của các GV	228	57.46	32.46	10.09	0.00	3.47	10
10	CNTT là phần không tách rời trong kế hoạch phát triển của nhà trường	228	85.53	10.96	3.51	0.00	3.82	1

Cho thấy, đa số CBQL, GV nhận thấy việc ứng dụng CNTT trong dạy học là rất cần thiết; tuy nhiên, vẫn có một bộ phận cán bộ, GV cho rằng việc ứng dụng CNTT đang ở mức ít quan trọng cần khuyến khích nâng cao khả năng nghiên cứu, năng lực phát triển CNTT trong giáo dục của các GV. Vì vậy, yêu cầu đặt ra cho các nhà trường là cần phải làm tốt công tác nâng cao nhận thức về việc ứng dụng CNTT.

2.2.2. Thực trạng về thực hiện mục tiêu của ứng dụng CNTT trong dạy học ở các trường TH TP Thủ Đức

Bảng 2.2: Đánh giá về mục tiêu của ứng dụng CNTT trong dạy học ở các trường TH

Stt	Nội dung	SL KS	Mức độ đánh giá (%)				ĐTB	Xếp hạng
			Rất cần thiết	Cần thiết	Ít cần thiết	Không cần thiết		
			%	%	%	%		
1	Đa dạng hóa các hình thức DH.	228	66.67	24.12	9.21	0.00	3.57	4
2	Tạo môi trường làm việc, học tập cởi mở, năng động, sáng tạo cho CBQL, GV và HS.	228	83.33	10.96	5.70	0.00	3.78	1
3	Nâng cao một bước cơ bản chất lượng giảng dạy và học tập.	228	67.98	20.18	11.84	0.00	3.56	5
4	Nâng cao hiệu quả QL HĐ DH và kiểm tra, đánh giá.	228	73.25	23.25	3.51	0.00	3.70	3
5	Góp phần đổi mới nội dung, phương pháp DH và kiểm tra, đánh giá.	228	78.51	18.42	3.07	0.00	3.75	2

Hiện nay năng lực ứng dụng CNTT trong đội ngũ CBQL, GV TH ở mức rất cần thiết. GV biết khai thác các thông tin trên mạng, biết sử dụng phần mềm soạn thảo văn bản, nhận biết các vấn đề liên quan đến đạo đức và pháp luật khi sử dụng CNTT, các nội dung này được các GV đánh giá rất cao. Vì vậy tác giả cần lưu ý trong quá trình phân tích thực trạng các yếu tố còn lại trong các yếu tố nói trên, đặc biệt là thực trạng công tác QL HĐ UDCNTT trong DH để tìm ra những tồn tại, hạn chế và đề xuất các biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả UDCNTT trong DH, đáp ứng mục tiêu đề ra.

2.2.3. Thực trạng thực hiện nội dung ứng dụng CNTT trong dạy học của đội ngũ giáo viên ở các trường TH Thành phố Thủ Đức

Cho thấy, đa số CBQL, GV đã sử dụng CNTT trong việc thiết kế kế hoạch bài dạy, giáo trình điện tử và ứng dụng CNTT để truy cập, trao đổi thông tin giảng dạy, học tập. Tuy nhiên, việc dùng ứng dụng CNTT hỗ trợ giáo viên thực hiện đánh giá thường xuyên hay kiểm tra cuối kỳ. Kết quả khảo sát này cũng tương đồng nguyên nhân: hạ tầng và thiết bị CNTT chưa đáp ứng yêu cầu học tập của HS, năng lực tổ chức HĐ UDCNTT trong học tập cho HS của GV còn nhiều hạn chế, GV chưa quan tâm khơi dậy ý thức tự học của HS với CNTT, ý thức tự học của HS với CNTT còn thấp.

2.2.4. Thực trạng các phương thức tổ chức hoạt động ứng dụng CNTT trong dạy học ở các trường TH TP Thủ Đức

Việc ứng dụng CNTT trong dạy học mang lại hiệu quả, tiết kiệm được thời gian, công sức, thể hiện được vai trò của người GV, năng lực điều hành được các hoạt động DH của hiệu trưởng trong nhà trường.

Hầu hết các trường TH Thành phố Thủ Đức chưa chú trọng đến một số nội dung như: Trang bị máy tính, phần mềm, hệ thống mạng và các thiết bị CNTT phục vụ ứng dụng CNTT trong dạy học; Tập huấn kĩ năng quản lí hỗ trợ, thúc đẩy việc áp dụng các phương pháp dạy và học tích cực; chưa đưa tiêu chí ứng dụng CNTT vào xét thi đua, khen thưởng. Điều này cho thấy chưa có sự thống nhất cao giữa nhận thức và hành động về ứng dụng CNTT trong dạy học cần phải lưu ý trong quá trình nghiên cứu đề xuất các biện pháp sau này.

3. Kết luận

Công tác ứng dụng CNTT trong quản lí và dạy học ở các trường TH Thành phố Thủ Đức trong thời gian vừa qua đã đạt được những kết quả tích cực, tuy nhiên vẫn còn một số hạn chế cần được khắc phục, cụ thể: Nhận thức về công tác ứng dụng CNTT của cán bộ, giáo viên, nhân viên ở các trường TH được khảo sát chưa đồng đều, chưa có sự nhận thức sâu sắc về sự cần thiết phải ứng dụng CNTT trong quản lí và dạy học ở các trường TH ; các trường TH còn hạn chế trong công tác kiểm tra, đánh giá việc thực hiện các nội dung ứng dụng CNTT. Những thực trạng trên sẽ là cơ sở quan trọng, định hướng cho các trường thực hiện quản lí đúng đắn, phù hợp để công tác ứng dụng CNTT trong quản lí và dạy học ở các trường TH Thành phố Thủ Đức đạt được hiệu quả cao.

Tài liệu tham khảo

1. Dương Tiến Sỹ (2011), “*Phương hướng nâng cao hiệu quả ứng dụng CNTT vào dạy học*”, Tạp chí Thông tin khoa học - công nghệ, số 6/2011, tr. 51-52.
2. Đỗ Mạnh Cường (2008). *Giáo trình ứng dụng CNTT trong dạy học*. NXB Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh.
3. Nghị quyết số 17/NQ-CP của Chính phủ : *Về một số nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm phát triển Chính phủ điện tử giai đoạn 2019 - 2020, định hướng đến 2025*.
4. Phó Đức Hòa - Ngô Quang Sơn (2008). *Ứng dụng CNTT trong dạy học tích cực*. NXB Giáo dục.
5. Quốc hội (2006). *Luật CNTT*. NXB Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh.
6. Thủ tướng Chính phủ (2012). *Quyết định số 711/QĐ-TTg ngày 13/6/2012 về Phê duyệt Chiến lược phát triển giáo dục Việt Nam giai đoạn 2011-2020*.